

Ενδεικτικές απαντήσεις

Διδαγμένο κείμενο

i. 1 Λ σύμφωνα με το χωρίο καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν>,

2 Λ σύμφωνα με το χωρίο καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἔξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας

3 Σ, 4 Σ

ii. α) Ο Μαντίθεος γνωστοποιεῖ στους δικαστές ότι δε βρισκόταν στην Αθήνα την περίοδο που γκρεμίζονταν ἀπὸ τους τριάκοντα τὰ ἀθηναϊκὰ τείχη καὶ ἐγκαθίδρυσαν τὴ δικτατορία τους. Ο πατέρας του τον εἶχε στείλει μαζί με τον ἀδελφὸ του στο βασιλιά του Πόντου Σάτυρο, πρὶν ἀπὸ τὴ ἥττα των Αθηναίων στους Αιγὸς ποταμούς. Ο πατέρας του Μαντίθεου διατηροῦσε φιλικές σχέσεις με τὸ Σάτυρο καὶ ἐστείλε ἐκεῖ τους δυο γιους του γιὰ νὰ ἀσχοληθοῦν με τὸ ἐμπόριο τοῦ σίτου. Στὴν Αθήνα ἐπέστρεψε λίγες μέρες πρὶν ξεκινήσουν ἀπὸ τὴ Φυλὴ γιὰ τὸν Πειραιᾶ οἱ μαχητὲς τῆς δημοκρατίας. Ο ρήτορας στηρίζεται στα δύο ρήματα ἐπεδημοῦμεν - ἤλθομεν προκειμένου νὰ ἀνατρέψει τις κατηγορίες ἐναντίον του. Ο Μαντίθεος κατηγορεῖται ὅτι συνεργάστηκε με τὸ καθεστῶς των τριάκοντα. Πῶς ὁμως θὰ μπορούσε νὰ τὸ κάνει ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἐφυγε ἀπὸ τὴν πόλη πρὶν ἀπὸ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς ἐξουσίας τους καὶ ἐπέστρεψε ἐλάχιστες μέρες πρὶν ἀπὸ τὴ πτῶση τους;

β) **Το σανίδιον** ἦταν μικρὴ σανίδα πὸν λεγόταν καὶ λεύκωμα, γιὰτὶ ἦταν ἀλειμμένη με γύψο. Πάνω σ' αὐτὴν ἐγραφαν τὰ ονόματα των ἰππέων καὶ τὴν ἐξέθεταν σὲ κοινὴ θεᾶ (βλέπε καὶ Λυσία, Περὶ τῆς Εὐάνδρου δοκιμασίας 10). Ἡ ἀναγραφὴ τοῦ ονόματος τοῦ Μαντιθέου στο σανίδιο ἀποτελοῦσε γιὰ τους κατηγοροῦς τοῦ τὴ μοναδικὴ ἀπόδειξη ὅτι ὑπηρέτησε ὡς ἰπέας ἐπὶ των Τριάκοντα καὶ ὅτι ὡς ὀλιγαρχικὸς ἦταν ἐχθρὸς τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. **Κατάσταση** ἦταν τὸ χρηματικὸ ποσὸ πὸν ἐπαιρναν ἀπὸ τὸ δημόσιο οἱ δοκιμαζόμενοι ἀπὸ τὴ Βουλὴ ἰππεῖς καὶ τὸ ὁποῖο ἐπέστρεφαν μέσω των φυλάρχων, ἀν στὴ θέση τους ἐκλέγονταν ἄλλοι. Με τὴν ἀποκατάσταση τῆς δημοκρατίας, τὸ σῶμα των ἰππέων πὸν ὑπηρέτησε ὑπὸ τους Τριάκοντα διαλύθηκε, ὁπότε οἱ ἰππεῖς ἐκεῖνοι ἐπρεπε νὰ ἐπιστρέψουν τὸ ἐπίδομα πὸν εἶχαν πάρει.

Ο Μαντίθεος γνωστοποιεί στους δικαστές ότι το όνομά του δεν υπήρχε σ' αυτούς τους καταλόγους και γι' αυτό δεν κλήθηκε να πληρώσει κανένα ποσό. Τέλος, προτρέπει τους δικαστές να βασιστούν σ' αυτούς τους καταλόγους και να αγνοήσουν έναν εκτεθειμένο σε κοινή θέα πίνακα, όπου ο καθένας μπορούσε να σβήσει και να γράψει όποιο όνομα ήθελε.

iii.α) 1. Γοργίας   2. Λεοντίνος   3. γοργία   4. Πλάτωνας
5. μέθοδο   6. γνώση   7. γνώμη

β) Συμβουλευτικοί → Δημοσθένης, Δικανικοί → Λυσίας, Επιδεικτικοί → Ισοκράτης

iv. α) πολιτειακός → πολιτείας,

άτιμος → ήτιμαζον,

δημοτικός → δήμον,

ομόλογος → όμολογούντων,

παρουσία → έστιν, ένεισιν, εισίν

β) έξις, γινώσκω, έπιδημοῦσι, έθέλειν – βούλεσθαι, ψήφισμα

v. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στα τραγικά γεγονότα που σφράγισαν το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου. Η αρχή του τέλους διαφάνηκε για τους Αθηναίους με την ήττα τους στους Αιγός ποταμούς. Στη συνέχεια και μετά από πολύμηνη πολιορκία της πόλης οι Αθηναίοι δέχτηκαν τους όρους της Σπάρτης για συνθηκολόγηση. Μεταξύ αυτών ήταν και το γκρέμισμα των μακρών τειχών που αναφέρει ο ρήτορας. *Πρόκειται για το γκρέμισμα των Μακρών τειχών, που συνέδεαν την Αθήνα με τον Πειραιά το 404 π. Χ. Υστερα από την ήττα των Αθηναίων στους Αιγός ποταμούς, οι Αθηναίοι συνθηκολόγησαν με τους Σπαρτιάτες για την παράδοση της πόλης. Ένας, λοιπόν, από τους όρους των Σπαρτιατών ήταν το γκρέμισμα των Μακρών τειχών. Μετά την ήττα άλλαξε το πολίτευμα στην Αθήνα και συγκεκριμένα καταλύθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα της πόλης και πήραν την εξουσία οι τριάκοντα τύραννοι.*

Όπως φαίνεται και στο παράλληλο κείμενο δύο από τους τριάκοντα τυράννους ήταν ο Κριτίας και ο Θηραμένης. Κι ενώ στην αρχή οι σχέσεις τους ήταν φιλικές και προωθούσαν από κοινού τα συμφέροντά τους, γρήγορα άρχισαν οι μεταξύ τους έριδες. Ειδικότερα, ο Κριτίας εμφανίζεται ως ιδιαίτερα ακραίος και δογματικός, εκδικητικός και μισαλλόδοξος ενώ ο

Θηραμένης φαίνεται διαλλακτικός και μετριοπαθής. Η έριδα ανάμεσά τους είχε ως συνέπεια τη δίκη και τη θανάτωση του Θηραμένη.

Το Μάιο του 403 π. Χ. χίλιοι δημοκρατικοί Αθηναίοι με αρχηγό το Θρασύβουλο, αντιτιθέμενοι στο καθεστώς των τριάκοντα τυράννων και στις αυθαιρεσίες τους, εξόρμησαν από τη Φυλή, νοτιοδυτικά της Πάρνηθας και κατέβηκαν στον Πειραιά. Εκεί εγκαταστάθηκαν στη Μουνιχία και το Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου μετά από μάχη με τους ολιγαρχικούς κατάλυσαν το καθεστώς των τριάκοντα και επανίδρυσαν τη δημοκρατία.

Αδίδακτο κείμενο

- i. Ἐπειτα θα σας θυμίσω και τους κινδύνους των δικών μας προγόνων για να καταλάβετε ότι ταιριάζει σε εσάς να είστε γενναίοι και ότι σώζονται οι γενναίοι με τη βοήθεια των θεών από πολλές συμφορές. Γιατί και όταν ήρθαν οι Πέρσες και μαζί τους αναρίθμητος στόλος για να αφανίσουν την Αθήνα, οι ίδιοι οι Αθηναίοι τόλμησαν να τους αντιμετώπισουν και νίκησαν.
- ii. Οι θεοί προστατεύουν το ελληνικό στράτευμα γιατί τηρεί τους όρκους που έδωσε σε αυτούς σε αντίθεση με τους εχθρούς που τους παραβίασαν. Έτσι οι θεοί μπορούν να προσφέρουν τη νίκη στους Έλληνες και να τους σώσουν ακόμα κι αν βρίσκονται τώρα σε δυσχερή θέση.
- iii. εἰπέ, ἐπιορκεῖν, ἔσται, ἐλπίς, τῇ σπονδῇ, συμμάχοις, τοῦ προγόνου.
- iv. α) καλαί → ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο ἐλπίδες
τάς σπονδάς → αντικείμενο στο ρήμα λελύκασιν
τοῖς μὲν πολεμίοις → ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, δοτική αντικειμενική στο ἐναντίους
συμμάχους → κατηγορούμενο από το απαρέμφατο εἶναι στο υποκείμενό του τούς θεούς
ἐν δεινοῖς → επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση στο ρήμα ᾧσι.
β) οὔτω δ' ἐχόντων εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς θεούς, ἡμῖν δὲ συμμάχους → κύρια πρόταση κρίσεως με εννοούμενο ρήμα εἰκὸς ἐστί
οἵπερ ἱκανοί εἰσι καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς σώζειν εὐπετῶς → δευτερεύουσα αναφορική πρόταση
κὰν ἐν δεινοῖς ᾧσι → δευτερεύουσα εναντιωματική πρόταση
ὅταν βούλωνται → δευτερεύουσα χρονικο-υποθετική πρόταση